

Pracovná skupina: Prezídium COGECA 24. februára 2022

Prezídium COGECA

Predsedal prezident Ramon Armengol (ES). Christian Høegh-Andersen (DK) bol aklamačne zvolený za 6. viceprezidenta Cogeca.

Podrobný prehľad aktivít je k dispozícii na portáli AgriInfo. Ďalšie aktivity budú zásadne ovplyvnené prebiehajúcou inváziou Ruska na Ukrajinu. Preto prezident vyzval národné organizácie na poskytovanie všetkých relevantných informácií.

Výmena názorov s Roelom Jongeneelom (WUR) o hlavných výsledkoch nedávnych štúdií WUR v súvislosti s EZD a stratégiou F2F

Roel Jongeneel predstavil 2 štúdie WUR o dopadoch EZD a stratégie F2F na rastlinnú a živočíšnu výrobu.

1. Posúdenie dopadu cieľov EZD na udržateľnú rastlinnú produkciu posudzuje dopady na úrovni fariem na 10 plodín, zameriava sa na 6 cieľov stratégie F2F a stratégie v oblasti biodiverzity v 4 rôznych scenároch:

1. Posudzuje dopady zníženia používania a rizika chemických pesticídov o 50 % a obmedzenie používania nebezpečnejších pesticídov o 50 %
2. Posudzuje dopady zníženia používania hnojív o 20 % a zníženie straty živín o 50 %
3. Posudzuje využitie 25 % poľnohospodárskej pôdy v EÚ na ekologické poľnohospodárstvo (nie sú zahrnuté trávne porasty, pretože to predpokladá aj nárast ekologického chovu hospodárskych zvierat, ktorý je mimo rozsahu štúdie)
4. Kombinuje scenáre 1 a 2 spolu s cieľom vyčlenenia min. 10 % poľnohospodárskej pôdy na vysokorozmanité krajinné prvky

Posúdenie dopadov všetkých 4 scenárov bolo vykonané na úrovni poľnohospodárskych podnikov (pre „typickú“ farmu v regióne), zahŕňa 10 plodín (pšenicu, repku, cukrovú repu, kukuricu, jablká, paradajky, vínnu révu, olivy, citrusy a chmeľ) a 7 krajín (FI, PL, DE, FR, ES, IT, RO). Štúdiá na makro úrovni potvrdzuje zistenie štúdií USDA, JRC a Kiel v tom, že ciele stratégií F2F a pre biodiverzitu povedú k zníženiu objemu produkovaných plodín v celej EÚ, a to v priemere o 10 až 20 %.

Zo štúdie ďalej vyplýva, že dopady cieľov F2F budú vyššie na trvalé kultúry (vinič, jablká, olivy, citrusy) než na jednoročné plodiny (olejniny, repku, pšenicu, kukuricu a cukrovú repu).

Podľa štúdie je možné očakávať výrazné zvýšenie cien olív, vínnej révy a chmeľu (nárast v rozmedzí 26-42 %), menšie cenové dopady sa očakávajú pri kukurici, repke, cukrovej repe a pšenici (nárast do 7 %). Štúdiá WUR predpokladá zhoršenie kvality v dôsledku plnenia požadovaných cieľov, čo spolu s očakávanou nižšou ponukou povedie k ďalšiemu tlaku na „čisté“ ceny. Analýza WUR (4. scenár) ďalej predikuje vysoký nárast čistého dovozu kukurice (o 209 %), repky (o 98 %) a citrusov (o 92 %), naopak čistý vývoz olív, vínnej révy a chmeľu poklesne o viac než 50 %.

3. scenár podľa WUR povedie k poklesu produkcie o menej než 10 % a zvýšenie cien o necelých 13 %. Ceny kukurice, repky, pšenice by sa mohli zvýšiť o viac než 10 %, pri chmeli sa, naopak, očakáva pokles (o viac než 5 %). Pri cukrovej repe, vínnej réve a citrusoch sa očakávajú obmedzené dopady na produkciu, pri kukurici, repke, pšenici by produkcia mohla klesnúť o viac než 5 %.

2. Posúdenie dopadov stratégie F2F a stratégie v oblasti biodiverzity na odvetvie živočíšnej produkcie v EÚ je vypracované inou metodikou, integruje výsledky štúdie dopadov EZD zadanej spoločnosťou CropLife Europe (Bremmer a kol., 2021) spolu s predpokladanými dopadmi na trh štúdie JRC. Štúdia hodnotí dopady nasledujúcich cieľov:

- 35 % zníženie emisií skleníkových plynov medzi 2015-2030
- 50 % zníženie používania a rizika nebezpečných pesticídov do 2030
- 50 % zníženie strát živín a 20 % zníženie používania hnojív do 2030
- 50 % zníženie predaja antimikrobiálnych látok do 2030
- 25 % pôdy obhospodarovanej ekologicky v roku 2030
- vyčlenenie 10 % poľnohospodárskej plochy na vysokorozmanité krajinné prvky, ochrana biotopov a druhov.

Medzi hlavnými zisteniami štúdie je riziko zníženia živočíšnej výroby o 10 až 15 % z dôvodu zníženia straty živín na polovicu. Najväčšie dopady bude mať cieľ zníženia použitia hnojív

(-20 %) a zníženia strát živín (-50 %), cieľ zníženia pesticídov negatívne ovplyvní produkciu krmív v EÚ (kvalitu aj kvantitu). Cieľ rozšírenia plochy v ekologickej produkcii na 25 % rozlohy pôdy nie je ľahké posúdiť, všeobecne je možné však očakávať negatívny dopad na celkovú dostupnosť plodín a krmív v EÚ. Plnením zmienených cieľov sa veľmi pravdepodobne zhorší konkurenčné postavenie európskych poľnohospodárov v porovnaní s poľnohospodármi mimo EÚ. Náklady aj ceny produktov pravdepodobne porastú.

Priemerná strata príjmov pre producentov mlieka predstavuje 32 %, dopady na príjmy v odvetví chovu dobytka sa očakávajú pozitívne (z dôvodu výrazného zvýšenia cien hovädzieho mäsa).

Štúdia ďalej zahŕňa model zmeny príjmov chovateľov hospodárskych zvierat bez motivačných platieb na pokrytie dodatočných nákladov pri prijatí klimatických opatrení. V takom prípade by bol čistý príjem poľnohospodárov v priemere o 28 %-ných bodov nižší než v prípade zavedenia kompenzačných platieb. Dôležitá bude reakcia spotrebiteľov (zmena spôsobu stravovania) a ďalší vývoj trhu.

V diskusii zástupca WUR uviedol, že štúdie sa zameriavajú na prvovýrobcov, nezohľadňujú napr. zmenu na strane spotrebiteľov. Dopady na príjmy fariem sú neisté, štúdie sa snažia zmapovať potenciálny vývoj. Čo sa týka mladých poľnohospodárov, konkrétne situácie sa budú líšiť v jednotlivých krajinách, ale mal by sa im garantovať priestor na rozvoj.

Schválenie:

- **návrhu diskusného dokumentu C-C k návrhu nariadenia Komisie týkajúceho sa produktov nespôsobujúcich odlesňovanie**

Komisia zverejnila návrh nariadenia k odlesňovaniu 17. 11. 2021. Dokument sekretariátu poukazuje na dopady, ktoré by toto nariadenie mohlo mať na odvetvie poľnohospodárstva a lesníctva.

Návrh dokumentu bol schválený.

- **návrh stanoviska C-C k udržateľnosti krmív**

Pracovná skupina pre krmivá vypracovala návrh pozičného dokumentu, ktorý bol schválený.

- **pozície C-C k balíku Fit for 55**

Sekretariát sa rozhodol vypracovať horizontálnu pozíciu, keďže balík Fit for 55 zasahuje do širokého spektra oblastí. Pracovné skupiny do nej prispeli mnohými pripomienkami.

V diskusii PL reprezentant upozornil na aktuálnu zmenu situácie v Európe, na ktorú by sa malo zareagovať aj zmenou tohto dokumentu.

Armengol uviedol, že návrh pozície už teraz varuje pred unáhlenými krokmi bez zohľadnenia dopadov na poľnohospodárstvo a lesníctvo – Komisia musí byť realistická. Na aktuálny vývoj odporučil reagovať samostatne.

• **návrhu stanoviska C-C k uhlíkovému poľnohospodárstvu, LULUCF a ESR**

Sekretariát informoval o svojom rozhodnutí rozdeliť dokument na 2 samostatné: pre uhlíkové poľnohospodárstvo, ktorý je práve predložený na schválenie a pre LULUCF a ESR.

GR reprezentantka podporila návrh dokumentu, odporučila doplniť do textu stanoviska zdôraznenie rolí družstiev pri podpore uhlíkového poľnohospodárstva.

FR, IE a DK reprezentanti podporili návrh dokumentu, pričom za dôležité označili zabezpečenie, aby uhlíkové kredity neboli predávané mimo sektoru.

Sekretariát informoval o obdržaných písomných pripomienkach od FR delegácie, finálna verzia dokumentu bude zaslaná po zapracovaní všetkých zmienených pripomienok.

• **návrhu diskusného dokumentu C-C k novej pôdnej stratégii EÚ**

Stratégia bola zverejnená v novembri 2021, sekretariát pripravil návrh diskusného dokumentu, v ktorom opakuje postoj C-C proti vytváraniu akýchkoľvek ďalších legislatívnych aktov k pôde, ktorými by sa posilňovala byrokracia a ktoré by boli v rozpore so subsidiaritou a proporčnosťou právomocí členských štátov.

• **návrhu prehlásenia k smernici o podávaní správ o udržateľnosti podniku (revízia smernice o nefinančnom výkazníctve)**

Sekretariát na revidovaný návrh smernice zareagoval aktualizáciou svojho prehlásenia, v ktorom okrem iného zdôrazňuje špecifické postavenie družstiev v EÚ. Návrhom Komisie sa aktuálne zaoberá Parlament, podľa posledných informácií by malo hlasovanie vo výbore JURI prebehnúť 15. 3. 2022.

• **návrhu dokumentu Názory európskych farmárov a poľnohospodárskych družstiev na budúcnosť odvetvia ryže**

Dokument pripravila pracovná skupina pre ryžu, cieľom je informovať zákonodarcov o tom, ako je európska produkcia ryže v súlade s budúcou európskou legislatívou.

Aktualizované informácie o procese reformy SPP a Európskej zelenej dohody (EZD) Doteraz ešte RO, BG a BE (Flámsko) nezaslali Komisii svoje strategické plány, na webe Komisie je aktuálne 22 strategických plánov. Sekretariát pracuje na analýzach predložených plánov, najmä na porovnaní finančných alokácií na špecifické opatrenia.

Komisia pokračuje v príprave sekundárnej legislatívy, návrhy prejednáva s členskými štátmi.

Sekretariát priebežne rozosiela členským organizáciám obdržané návrhy na pripomienkovanie.

Stratégia Z farmy na stôl (F2F): aktuálny stav revízie smernice o udržateľnom využívaní

pesticídov a revízie propagačnej politiky EÚ

Návrh revízie bude zverejnený v marci 2022. Dňa 15. 2. 2022 sekretariát a predsedníctvo pracovnej skupiny pre fytosanitárne otázky rokovali so zástupcami DG SANTE. Komisia však odmietla rokovať o uniknutom dokumente s možným právne záväzným cieľom zníženia použitia pesticídov o 50 %.

Zástupcovia C-C nedávno rokovali s komisárom pre poľnohospodárstvo, počas ktorého komisár prvýkrát jasne uviedol, že nebude súhlasiť s vyradením mäsa a vína (všeobecne žiadneho produktu) z propagačnej politiky. Usiluje sa však o to kabinet F. Timmermansa a mnoho neziskových organizácií. Na tento tlak počas zasadnutia Rady 21. 2. 2022 reagovalo PL prehlásením, v ktorom upozornilo na možné negatívne dopady prieskumu spôsobilosti produktov v rámci propagačnej politiky EÚ. PL podporilo mnoho ďalších štátov.

V diskusii IT reprezentant označil revíziu propagačnej politiky za fundamentálny problém, preto pokračujú v lobovaní aj na svojej národnej úrovni.

Nová stratégia EÚ v oblasti lesníctva

Sekretariát referoval o nadchádzajúcich debatách v Európskom parlamente, výbor ENVI sa usiluje o viac kompetencií v príprave stanoviska Parlamentu. Výbor AGRI organizuje 28. 2. 2022 verejné vypočutie na túto tému a 16. 3. 2022 bude vo výbore AGRI prezentovaná správa výboru, ktorej spravodajkyňou je Ulrike Müllerová (DE, Renew). Sekretariát bude dňa 7. 4. 2022 rokovať online s F. Timmermansom, ktorý odmietol pozvanie majiteľov lesov na rokovanie o lesoch.

Medzinárodný obchod a situácia na trhu

Sekretariát referoval o pripravovanej správe Komisie o zdravotných a ekologických normách EÚ pre dovážané produkty. Mala by byť zverejnená v júni 2022. Prvá debata o tzv. zrkadlových opatreniach v rámci Rady pre poľnohospodárstvo a rybolov prebehla vo februári, ďalšia sa očakáva v marci.

UK: Dohoda o Protokole stále nebola dosiahnutá.

Rusko vs. Ukrajina: Ukrajina je významným vývozcom slnečnice a slnečnicového oleja do EÚ. Najväčší vývoz do Ruska v roku 2020 predstavovalo odvetvie vína, cideru, čokolády a liehovín. Podrobnejšiu analýzu trhu EÚ s Ruskom a Ukrajinou sekretariát pripravuje.

Diskusia:

DK reprezentant upozornil na mnoho dôsledkov, ktorým bude trh EÚ čeliť v súvislosti s aktuálnou situáciou. Odporučil zachovať spoločný prístup a posilniť snahu o hľadanie nových odbytísk.

EE reprezentant upozornil na krízu na trhu s energiami, cena hnojív je vysoká, mnoho sa ich dováža z Bieloruska. Pokiaľ Rusko zakáže vývoz, situáciu to ešte zhorší. Upozornil aj na veľké zastúpenie poľnohospodárskej techniky (traktorov) EE z Bieloruska.

PL reprezentant referoval o situácii na trhu s bravčovým mäsom v PL, krajina je veľmi zasiahnutá výskytom AMO. Ceny hnojív sú vysoké, ďalšie problémy sa týkajú ovocia – producenti jabĺk majú kvôli bieloruskému embargu problém umiestniť svoju produkciu na trh.

SE reprezentant upozornil na čínsku podporu Ruska, čo môže sťažiť aj obchod EÚ s Čínou.

Rôzne

DK delegácia požiadala o prejednanie problematiky zdanenia družstiev, čo podporil aj IE reprezentant.

PL reprezentantka žiadala, aby Komisia riešila problematiku vysokých hnojív.

Generálny sekretár vyjadril podporu zrušenia antidumpingových opatrení EÚ na dovozy hnojív, pretože treba diverzifikovať zdroje pre EÚ trh.

Spoločné prezídiá COPA a COGECA

Predsedalei prezidentka COPA Christiane Lambertová (FR) a prezident COGECA Ramon Armengol (ES).

Výmena názorov s Julienom Denormandiem (minister poľnohospodárstva FR) o prioritách FR PRES v kontexte potravinovej sebestačnosti a nezávislosti poľnohospodárstva

FR ministra kvôli situácii na Ukrajine zastúpil reprezentant ministerstva, ktorý referoval o hlavných prioritách FR predsedníctva. Hlavnou prioritou bude zavedenie recipročných štandardov a dovozov do EÚ, Komisia by mala svoju správu k zrkadlovým doložkám zverejniť v júni 2022. FR PRES sa bude usilovať o zaistenie súladu medzi iniciatívami EZD a obchodnou politikou EÚ. Rada plánuje do júna vypracovať stanovisko k téme maximálnych limitov rezíduí pri dovozoch, v marci zas budú pokračovať diskusie k odlesňovaniu a novej lesnej stratégii. Ďalšou prioritou je uhlíkové poľnohospodárstvo, podľa zástupcu FR treba využiť potenciál poľnohospodárskej pôdy na ukladanie uhlíka. Dôležité bude dokončiť reformu SPP a jej správne vykonávanie. Plánujú sa zaoberať aj posilňovaním štandardov dobrých životných podmienok zvierat, špecificky sa budú usilovať o pokrok vo vakcinácii proti vtácej chrípke.

Diskusia:

Na otázky viacerých reprezentantov o vykonávaní novej SPP zástupca FR ministerstva uviedol, že farmári a členské štáty musia pravidlá poznať čo najskôr. Administratíva novej SPP musí byť jednoduchá, za veľký úspech v EÚ označil poľnohospodárske družstvá. K otázke IE reprezentanta o ochrane príjmov poľnohospodárov zdôraznil za zásadné väzby medzi poľnohospodármi a dodávateľskými reťazcami. V kontexte prebiehajúcej vojny na Ukrajine sa ukazuje, aká nebezpečná by bola strata potravinovej suverenity EÚ. Preto musí byť zaistená konzistentná európska produkcia a poľnohospodárom náležitý príjem.

ES zástupca k prebiehajúcej revízii smernice o udržateľnom používaní pesticídov uviedol, že tieto prostriedky sú pre rastliny liečivom, pričom riadenie použitia týchto látok dosiahlo veľký pokrok. Upozornil, že v súčasnosti sú chemické pesticídy používané ako posledná možnosť, pričom alternatív je nedostatok. EÚ produkcia spĺňa najvyššie štandardy.

Prezidentka COPA na záver upozornila na súčasnú kritickú situáciu v Európe, preto je potrebné primárne zabezpečiť produkciu dostatočného množstva potravín. Upozornila, že Ukrajina je 3. najväčším vývozcom pšenice, 4. vývozcom kukurice, pričom veľká časť vývozu smeruje na globálny trh.

Výmena názorov s Florikou Fink-Hooijerovou (DG ENVI) o príspevku európskych poľnohospodárov, vlastníkov lesov a družstiev k cieľom EÚ v oblasti biologickej rozmanitosti a kľúčovým témam: veľké šelmy, stratégia pre biologickú rozmanitosť a pôdu, obnova prírody

Tento bod prezentoval Humberto Delgado Rosa (DG ENVI). Upozornil na to, že klimatickú zmenu pociťuje aj verejnosť, ekologická kríza sa musí riešiť. Poľnohospodárstvo podľa neho môže byť aj klimaticky prívetivé, preto Komisia zverejnila stratégie F2F a v oblasti biodiverzity. Všetky iniciatívy sa usilujú o väčšiu udržateľnosť potravinového reťazca, dôležité bude využívanie veľkého potenciálu poľnohospodárskej pôdy. Preto Komisia predstavila svoju stratégiu v oblasti pôdy. K problematike veľkých šeliem uviedol, že treba vykonávať preventívne opatrenia, ktoré sú efektívne. Na druhej strane vlci v prírode významne prispievajú k biologickej rozmanitosti. Na záver referoval o právne záväzných cieľoch v oblasti obnovy narušených ekosystémov, členské štáty budú musieť prijať svoje národné plány na obnovu prírody, v ktorých opíšu, akými špecifickými opatreniami plánujú dosiahnuť stanovené ciele.

Diskusia:

FI reprezentant upozornil na drastický dopad plánu Komisie na obnovu prírody na FI poľnohospodárstvo a lesníctvo, pritom oba sektory sú zásadné na zaistenie energetickej aj potravinovej nezávislosti.

ES reprezentant upozornil na katastrofálne suchá v ES, poľnohospodári potrebujú vodu a rozvoj nových nástrojov, napr. nových genomických techník na vytváranie odolnejších odrôd. Ďalej upozornil, že Komisia ešte stále nezverejnila posúdenie dopadov oboch stratégií a na fakt, že vlci a veľké šelmy nerozlišujú hranice štátov, súčasné smernice sú zastarané a nereflektujú novú situáciu. Kompenzácie poľnohospodárom plne nenahrádzajú všetky vynaložené náklady a straty (napr. nižšia dojivosť kráv kvôli stresu). Členské štáty musia mať možnosť využiť opatrenia na kontrolu populácie veľkých šeliem.

Zástupca DG ENVI uviedol, že je nevyhnutné obnoviť prírodné zdroje, ekosystémy a prírodu v EÚ.